

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1KO/17/2020
Identifikačné číslo spisu: 1519201794
Dátum vydania rozhodnutia: 25. novembra 2020
Meno a priezvisko: JUDr. Judita Kokolevská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:1519201794.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v kompetenčnom senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Petra Melichera a sudcov JUDr. Márii Trubanovej, PhD., JUDr. Ľubora Šeba, JUDr. Judity Kokolevskej (sudca spravodajca), JUDr. Violy Takáčovej, PhD., JUDr. Nory Halmovej a JUDr. Miroslavy Janečkovej v právnom spore žalobcu: LLZ Servis, s.r.o., so sídlom Stará Vajnorská 39, 831 04 Bratislava, IČO: 44 276 745, zastúpeného WITT&KLEIM AVOKÁTSKA KANCELÁRIA, s.r.o., so sídlom Dolná 6, 974 01 Banská Bystrica, IČO: 47 257 164, proti žalovanému Daňový úrad Bratislava, so sídlom Ševčenkova 32, 850 00, v konaní o náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom, vedenom na Okresnom súde Bratislava V pod sp. zn. 23Cb/71/2019, na návrh Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky v spore o právomoc medzi Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky a Okresným súdom Bratislava V, takto

r o z h o d o l :

Nesúhlas Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky s postúpením veci je dôvodný. Na prejednanie a rozhodovanie veci je daná právomoc súdu.

O d ô v o d n e n i e

1. Ministerstvo spravodlivosti SR predložil vec kompetenčnému senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na rozhodnutie sporu o právomoc podľa § 11 ods. 1 CSP v kompetenčnom konflikte medzi ním a Okresným súdom Bratislava V.

2. Žalobca sa podanou žalobou na Okresnom súde Bratislava V, v konaní vedenom pod sp. zn. 23Cb/71/2019, domáhal vydania bezdôvodného obohatenia vo výške 19 423,20 EUR s prísl. Dňa 27.11.2018 Okresný súd Bratislava V postúpil spis Krajskému súdu Bratislava, pretože mal za to, že z dôvodu, že si žalobca uplatňuje nárok - vydanie bezdôvodného obohatenia z titulu daňového exekučného konania, okresný súd nemá vecnú príslušnosť, keďže vec patrí do správneho súdnictva.

3. Dňa 08.04.2019 Krajský súd v Bratislave vrátil spis okresnému súdu, pretože podľa názoru krajského súdu predmetom žaloby nie je správna žaloba, ale žalobca sa domáha vydania bezdôvodného obohatenia podľa Občianskeho zákonníka. Zároveň krajský súd poznamenal, že z obsahu žaloby sa javí, že by sa vec mala týkať náhrady škody za nesprávny úradný postup podľa

zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z.z.“).

4. Podaním zo dňa 25.09.2019 žalobca špecifikoval petit žaloby tak, že žalovaný je povinný zaplatiť 19 423,20 EUR z titulu náhrady škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom žalovaného.

5. Okresný súd Bratislava V uznesením č. k. 23Cb/71/2019-43 zo dňa 24.01.2020 vyhlásil, že nemá právomoc vo veci konať, konanie zastavuje a vec postúpi na prejednanie Ministerstvu spravodlivosti SR. Z obsahu odôvodnenia uznesenia vyplýva, že k jeho vydaniu okresný súd dospel aplikáciou § 10 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“). V odôvodnení súd odčítaval § 3 písm. d) a § 4 zákona č. 514/2003 Z.z. a konštatoval nedostatok právomoci súdu prejednať a rozhodnúť predmetný spor.

6. Dňa 18.06.2020 Ministerstvo spravodlivosti SR predložilo vec kompetenčnému senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na rozhodnutie sporu o právomoc podľa § 11 ods. 1 CSP v kompetenčnom konflikte medzi ním a Okresným súdom Bratislava V. Svoje podanie odôvodnil § 3 CSP, podľa ktorého súdy prejednávajú a rozhodujú súkromnoprávne spory a iné súkromnoprávne veci, ak ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú iné orgány. Podľa Ministerstva spravodlivosti SR zo žaloby je zjavné, že ide o súkromnoprávny spor. Okresný súd bez odôvodnenia poukázal na zákon č. 514/2003 Z.z. a nevysporiadal sa so skutočnosťou, že proces, ktorý mal podľa jeho názoru súdnemu konaniu predchádzať, nie je konaním, v ktorom by sa vec žalobcu mohla prejednať a rozhodnúť. Podľa názoru Ministerstva spravodlivosti SR legitimáciou na autoritatívne rozhodnutie o nároku na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom disponuje výlučne súd, pretože inštitút predbežného prerokovania znamená len pokus o mimosúdne urovanie. Práve z tohto dôvodu neboli splnené podmienky pre zastavenie konania a postúpenie veci MS SR, nakoľko MS SR nemá postavenie správneho orgánu konajúceho a rozhodujúceho v takom zmysle, aby bolo možné uvažovať o potrebe zastavenia konania a postúpenia veci z dôvodu nedostatku právomoci súdu vo veci konať a rozhodnúť. Ministerstvo spravodlivosti poukázalo aj na to, že okresný súd nevysvetlil ani dôvod rozhodnutia o postúpení veci práve Ministerstvu spravodlivosti SR, keď žalovaným orgánom bol Daňový úrad Bratislava, t.j. orgán inštitucionálne spadajúci do vecnej pôsobnosti Ministerstva financií SR. Na základe vyššie uvedených skutočností Ministerstvo spravodlivosti SR navrhlo, aby Najvyšší súd SR vyslovil, že prejednanie a rozhodnutie veci vedenej na Okresnom súde Bratislava V pod sp.zn. 23Cb/71/2019 je v právomoci Okresného súdu Bratislava V.

7. Kompetenčný senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ako súd príslušný na rozhodnutie sporov o právomoc medzi súdmi a inými orgánmi (§ 11 CSP), po prejednaní veci bez nariadenia pojednávania dospel k záveru, že rozhodovanie o uplatnenom nároku patrí do právomoci súdu.

8. V danom prípade predmetom konania je zaplatenie 19 423,20 EUR z titulu náhrady škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom žalovaného. Predmetom skúmania bolo, či rozhodovanie o nároku uplatňovanom v tomto konaní spadá do právomoci súdu. Pri riešení tejto otázky najvyšší súd vychádzal z týchto záverov:

9. Pre analýzu právneho vzťahu účastníkov a posúdenie jeho povahy z hľadiska právomoci súdu na prejednanie a rozhodnutie o nároku, ktorý žalobca vyvodzuje z tohto právneho vzťahu je rozhodujúce obsahové hľadisko, teda akú majú povahu práva a povinnosti účastníkov, tvoriace obsah tohto právneho vzťahu. Len uvedené kritérium je určujúce pre posúdenie, či žalobou uplatnený nárok je vyvodzovaný z takého právneho vzťahu, ktorý možno podriadiť pod niektorý z právnych vzťahov vymenovaných v § 3 CSP.

10. Podľa § 3 CSP súdy prejednávajú a rozhodujú súkromnoprávne spory a iné súkromnoprávne veci, ak ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú iné orgány.

11. Podľa § 25 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z., spory vzniknuté z právnych vzťahov upravených týmto zákonom rozhodujú súdy, ak osobitný zákon neustanovuje inak.

12. Podľa § 15 zákona č. 514/2003 Z. z. nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody, rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe, ako aj nárok na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom je potrebné vopred predbežne prerokovať na základe písomnej žiadosti poškodeného o predbežné prerokovanie nároku (ďalej len „žiadost“) s príslušným orgánom podľa § 4 a 11.

13. Podľa § 16 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z.z., ak príslušný orgán neuspokojí nárok na náhradu škody alebo uspokojí iba jeho časť do šiestich mesiacov odo dňa prijatia žiadosti alebo ak príslušný orgán písomne oznámi poškodenému, že neuspokojí jeho nárok na náhradu škody, môže sa poškodený domáhať uspokojenia nároku alebo jeho neuspokojenej časti na súde. Pri uplatnení nároku na súde môže poškodený požadovať úhradu len v rozsahu nároku, ktorý bol predbežne prerokovaný, a z titulu, ktorý bol predbežne prerokovaný. Ak súd rozhodnutím o náhrade škody prizná poškodenému aj úrok z omeškania, lehota omeškania začína príslušnému orgánu plynúť najskôr dňom oznámenia, že neuspokojí nárok na náhradu škody, alebo uplynutím šesťmesačnej lehoty na predbežné prerokovania nároku, ak súd neurčí začiatok jej plynutia neskôr.

14. Podľa dôvodovej správy k zákonu č. 514/2003 Z.z., „v snahe zabrániť zbytočným súdnym sporom sa ponecháva v zákone inštitút predbežného prerokovania nároku. Zákon stanovuje obligatórne prejednanie nároku na náhradu škody v prípadoch, keď k škode došlo protiprávnym rozhodnutím, rozhodnutím o väzbe, treste alebo ochrannom opatrení, ako aj nárok na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom. Z praxe súdov vyplýva, že sa poškodený spravidla obracajú na súd s nárokom na náhradu škody iba vtedy, ak príslušný orgán v zákonom stanovenej lehote ich nárok celkom alebo sčasti neuspokojil. Zmyslom predbežného prejednanie nároku je využitie zákonných možností na to, aby k náprave narušených vzťahov došlo jednaním medzi poškodenými a orgánmi oprávnenými konať za štát resp. územnú samosprávu a aby sa v týchto prípadoch pokiaľ možno predišlo súdnemu konaniu. Poškodený sa obracia na súd až vtedy, ak predbežné prerokovanie nároku nevedlo k uspokojeniu nároku na náhradu škody. Toto prerokovanie by malo prispieť k objasneniu veci a vytvoriť tak podmienky pre uzavretie mimosúdnej dohody o uspokojení nároku. Iba vtedy, ak by sa účastníci nedohodli, malo by nasledovať súdne konanie. Predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody je zákonom stanovená podmienka preto musí byť splnená, aby tento nárok mohol byť prejednaný v občianskom súdnom konaní. Ak poškodený uplatní nárok na súde bez predchádzajúceho predbežného prerokovania, nemôže súd návrh zamietnuť, ani bez ďalšieho konania zastaviť, ale má poškodeného vyzvať na odstránenie nedostatku tejto podmienky so stanovením primeranej lehoty. V prípade, ak by napriek tomu, nebol odstránený nedostatok uvedenej podmienky, ktorý treba hodnotiť ako obdobu nedostatku procesnej podmienky, mal by súd postupovať podľa úpravy Občianskeho súdneho poriadku o zastavení konania. Orgán príslušný na predbežné prejednanie nároku neprejednáva nárok v rámci správneho poriadku a nevydáva o tom rozhodnutie, ale v stanovenej lehote nárok buď uspokojí alebo neuspokojí.“

15. Z dôvodovej správy k zákonu č. 514/2003 Z.z. ako aj zo samotného zákona č. 514/2003 Z.z. jednoznačne vyplýva, že predbežné prejednanie sporu predstavuje pokus o mimosúdne urovanie, avšak v prípade dohody o odškodnení medzi žiadateľom a správnym orgánom, nedôjde k vydaniu rozhodnutia správneho orgánu, podľa správneho poriadku. V zmysle tejto skutočnosti najvyšší súd konštatuje, že ak si žalobca uplatnil nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím/nesprávnym úradným postupom štátneho orgánu, Okresný súd Bratislava V nebol oprávnený zamietnuť žalobu a zastaviť súdne konanie z dôvodu, že súd nie je príslušný konať.

16. Podľa § 4 ods. 1 písm. d) zákona č. 514/2003 Z.z. vo veci náhrady škody, ktorá bola spôsobená orgánom verejnej moci podľa § 3 ods. 1, koná v mene štátu ministerstvo alebo iný ústredný orgán štátnej správy, ak škoda vznikla pri výkone verejnej moci v oblasti štátnej správy, ktorá patrí do pôsobnosti tohto ministerstva alebo tohto ústredného orgánu štátnej správy a aj keď ide o škodu, ktorá

vznikla pri výkone štátnej správy, ktorá bola prenesená na územnú samosprávu podľa osobitného predpisu.

17. Podľa § 4 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z. ak nemožno príslušný orgán určiť podľa odseku 1, koná v mene štátu Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky.

18. Podľa § 13 CSP na konanie v prvej inštancii je miestne príslušný všeobecný súd žalovaného, ak nie je ustanovené inak.

19. Z podanej žaloby vyplýva, že žalobca žiada zaplatiť 19 423,20 EUR z titulu náhrady škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom žalovaného - Daňového úradu Bratislava, t.j. miestne príslušným súdom je okresný súd, v ktorého územnom obvode sa nachádza ministerstvo alebo iný ústredný orgán štátnej správy, do ktorého vecnej pôsobnosti patrí Daňový úrad Bratislava.

20. Podľa § 40 CSP, súd aj bez námietky skúma vecnú príslušnosť, kauzálnu príslušnosť a funkčnú príslušnosť počas celého konania.

21. Podľa § 41 CSP súd skúma miestnu príslušnosť iba na námietku žalovaného uplatnenú najneskôr pri prvom procesnom úkone, ktorý mu patrí; výlučnú miestnu príslušnosť skúma aj bez námietky na začiatku konania.

22. Vzhľadom na uvedené kompetenčný senát uzavrel, že o žalobe na zaplatenie 19 423,20 EUR z titulu náhrady škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom žalovaného sa koná a rozhoduje v civilnom sporovom konaní, na ktoré je v prvej inštancii vecne príslušný okresný súd.

23. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 7:0.

P o u č e n i e :

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.